

Верховний
Суд

Кредитно-іпотечні спори під час війни

доповідь судді КЦС ВС
Ольги Ступак

Зміни нормативно-правового регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

Запроваджено такими законами:

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»

Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України»

Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції»

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»

Цивільний кодекс України у Прикінцевих та перехідних положеннях доповнено п.п. 18 і 19

Закон України «Про споживче кредитування» у Прикінцевих та перехідних положеннях доповнено пунктом 6-1 .

Зміни нормативно-правового регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

Стосуються таких суб'єктів:

- Військовослужбовців (під час особливого періоду).
- Резервістів та військовозобов'язаних - з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду.
- Внутрішньо переміщених осіб (ВПО).
- Громадян України, які зареєстровані та постійно проживають або переселилися у період з 14 квітня 2014 року з зони проведення АТО.
- Громадян України, які у період після 20 лютого 2014 року залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території АР Крим та міста Севастополя.
- Споживачів- позичальників за споживчими кредитами.

Основні зміни нормативно-правового регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

Стосуються таких періодів:

- З початку і до закінчення особливого періоду.
- Періоду проведення АТО.
- Періоду дії воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування.

2014 рік:

Статтю 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року доповнено пунктом 15 згідно із Законом № 1275-VII від 20 травня 2014 року:

«15. Військовослужбовцям з початку і до закінчення особливого періоду, а резервістам та військовозобов'язаним - з моменту призову під час мобілізації і до закінчення особливого періоду штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, у тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.»

2014 рік:

Закон України «Про мораторій на стягнення майна громадян України, наданого як забезпечення кредитів в іноземній валюті» від 03 червня 2014 року № 1304-VII:

«1. Протягом дії цього Закону:

не може бути примусово стягнуте (відчужене без згоди власника) нерухоме житлове майно, яке вважається предметом застави згідно із статтею 4 Закону України "Про заставу" та/або предметом іпотеки згідно із статтею 5 Закону України "Про іпотеку", якщо таке майно виступає як забезпечення зобов'язань громадянина України (позичальника або майнового поручителя) за споживчими кредитами, наданими йому кредитними установами - резидентами України в іноземній валюті, та за умови ... (умови наведені у цій же статті)»

2014 рік:

Закон України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» від 12 серпня 2014 року № 1636-VII:

«Стаття 14. Евакуація громадян з тимчасово окупованої території України

14.2. Упродовж строку тимчасової окупації внутрішньо переміщена особа з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим звільняється від обов'язку погашення основної суми іпотечного кредиту та нарахованих відсотків за ним, якщо об'єктом іпотеки є майно, розташоване (zareestrowane) на території, що після укладення такого іпотечного договору була тимчасово окупована. (Норми цього пункту не поширюються на нерухоме житлове майно, загальна площа якого перевищує показники, встановлені статтею 265 Податкового кодексу України).

На громадянина України, який виїжджає з тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим за межі державного кордону України на місце постійного проживання або змінює своє громадянство, не поширюються норми цього пункту.»

2014 рік:

Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02 вересня 2014 року № 1669-VII:

«Стаття 2. Мораторій на нарахування пені та штрафів на основну суму заборгованості за кредитними зобов'язаннями

На час проведення АТО забороняється нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики з 14 квітня 2014 року громадянам України, які зареєстровані та постійно проживають або переселилися у період з 14 квітня 2014 року з населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася АТО, а також юридичним особам та фізичним особам - підприємцям, що провадять (провадили) свою господарську діяльність на території населених пунктів, визначених у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція.

Банки та інші фінансові установи, а також кредитори зобов'язані скасувати зазначеним у цій статті особам пеню та/або штрафи, нараховані на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами і договорами позики у період проведення антитерористичної операції.»

2017 рік:

Статтю 2 після частини другої Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02 вересня 2014 року № 1669-VII доповнено новою частиною згідно із Законом № 2266-VIII від 21 грудня 2017 року:

«Положення частин першої і другої цієї статті не поширюються на нарахування пені та/або штрафів на основну суму заборгованості із зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики, укладеними з юридичними особами і фізичними особами - підприємцями, місцезнаходженням яких є територія проведення антитерористичної операції, крім населених пунктів згідно з переліками, передбаченими частиною четвертою статті 4 цього Закону, якщо такі договори укладені після 1 січня 2018 року або до яких після 1 січня 2018 року за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій».

2021 рік:

До пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року № 2011-XII внесено зміни Законом № 1357-IX від 30 березня 2021 року:

«15. Військовослужбовцям, призиваним на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, на весь час їх призову, а військовослужбовцям під час дії особливого періоду, які брали або беруть участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, які перебували або перебувають безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, - штрафні санкції, пеня за невиконання зобов'язань перед підприємствами, установами і організаціями усіх форм власності, у тому числі банками, та фізичними особами, а також проценти за користування кредитом не нараховуються.»

2021 рік:

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

«Стаття 9². Звільнення внутрішньо переміщених осіб, які залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території АР Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики.

1. Загальна сума процентів за кредитним договором та/або договором позики, боржником за яким є внутрішньо переміщена особа, яка у період після 20 лютого 2014 року залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя або у період після 14 квітня 2014 року залишила або покинула своє місце проживання на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення антитерористичної операції та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, не може перевищувати суми процентів, нарахованої протягом строку, на який надавався кредит (позика), за мінімальною ставкою, визначеною договором.

2. За невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики не нараховується неустойка (штраф, пеня), не настає відповідальність у вигляді сплати суми боргу з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення та процентів річних від простроченої суми, не застосовуються інші санкції майнового характеру.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

3. Кредитор з урахуванням вимог частин першої та другої цієї статті зобов'язаний здійснити перерахунок заборгованості за кредитним договором та/або договором позики у семиденний строк з дня надходження письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

У разі невиконання кредитором свого обов'язку щодо здійснення перерахунку заборгованості за кредитним договором та/або договором позики на умовах, визначених цією статтею, така заборгованість вважається автоматично перерахованою на наступний день після закінчення відповідного семиденного строку з дня надходження до кредитора письмового звернення від внутрішньо переміщеної особи.

4. Відступлення (продаж, передання) права вимоги за кредитним договором та/або договором позики, позичальником за яким є внутрішньо переміщена особа, визначена частиною першою цієї статті, без згоди боржника забороняється.

Дія абзацу першого цієї частини не поширюється на кредиторів, віднесених до категорії неплатоспроможних, а також на банки, щодо яких здійснюються процедури виведення з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII доповнено статтею 9² згідно із Законом № 1646-IX від 14 липня 2021 року:

5. Відповідальність за невиконання чи неналежне виконання внутрішньо переміщеною особою, визначеною частиною першою цієї статті, зобов'язань за кредитним договором та/або договором позики покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

6. Положення частин першої - п'ятої цієї статті поширюються виключно на кредитні договори та договори позики, укладені:

до 20 лютого 2014 року з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя;

до 14 квітня 2014 року з позичальниками, які після зазначеної дати залишили або покинули своє місце проживання на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, території проведення АТО та/або в районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

2022 рік:

«Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України 2003 року доповнено пунктами 18 і 19 згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

«18. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування у разі прострочення позичальником виконання грошового зобов'язання за договором, відповідно до якого позичальнику було надано кредит (позику) банком або іншим кредитором (позикодавцем), позичальник звільняється від відповідальності, визначеної статтею 625 цього Кодексу, а також від обов'язку сплати на користь кредитора (позикодавця) неустойки (штрафу, пені) за таке прострочення. Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена відповідними договорами, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за такими договорами, підлягають списанню кредитором (позикодавцем).

19. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу, продовжуються на строк його дії.»

2022 рік:

Розділ VI «Прикінцеві положення» Закону України «Про іпотеку» доповнено пунктом 5² згідно із Законом № 2120-IX від 15 березня 2022 року:

«5². У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування щодо нерухомого майна (нерухомості), що належить фізичним особам та перебуває в іпотеці за споживчими кредитами, зупиняється дія статті 37 (у частині реалізації права іпотекодержателя на набуття права власності на предмет іпотеки), статті 38 (у частині реалізації права іпотекодержателя на продаж предмета іпотеки), статті 40 (у частині виселення мешканців із житлових будинків та приміщень, переданих в іпотеку, щодо яких є судові рішення про звернення стягнення на такі об'єкти), статей 41, 47 (у частині реалізації предмета іпотеки на електронних торгах).

Положення абзацу першого цього пункту не поширюються на нерухоме майно (нерухомість), оформлене в іпотеку з метою забезпечення виконання зобов'язань за договорами, укладеними після дня набрання чинності ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», або за договорами, до яких після дня набрання чинності ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» за погодженням сторін вносилися зміни в частині продовження строків виконання зобов'язань та/або зменшення розміру процентів, штрафних санкцій».

2022 рік:

Розділ IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктом 6¹ згідно із Законом № 2120-ІХ від 15 березня 2022 року:

«6¹. У період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану та у тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування у разі прострочення споживачем виконання зобов'язань за договором про споживчий кредит споживач звільняється від відповідальності перед кредитором за таке прострочення. У разі допущення такого прострочення споживач звільняється, зокрема, від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором. Забороняється збільшення процентної ставки за користування кредитом з причин інших, ніж передбачені частиною четвертою статті 1056-1 Цивільного кодексу України, у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит у період, зазначений у цьому пункті. Норми цього пункту поширюються, у тому числі, на кредити, визначені частиною другою статті 3 цього Закону.

Установити, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) за таким договором, підлягають списанню кредитором.»

2022 рік:

Законом України від 27 липня 2022 року № 2459-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання простроченої заборгованості у період дії воєнного стану в Україні» внесено такі зміни:

Пункт 15 статті 14 Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" доповнити словами "крім кредитних договорів щодо придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду (житлового будинку, квартири, майбутнього об'єкта нерухомості, об'єкта незавершеного житлового будівництва, майнових прав на них), та/або автомобіля".

2022-2023 роки:

09 грудня 2022 року набрав чинності Закон України № 2823-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо підтримки позичальників, майно яких було знищено або зазнало пошкоджень внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України».

Законом України № 2823-ІХ Прикінцеві та перехідні положення «Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктами 8-16.

Закон України № 2823-ІХ вводиться в дію 28.01.2023 року

У період дії в Україні воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року та протягом 90 днів після його припинення чи скасування позичальник (особа, до якої перейшли права та обов'язки позичальника) або його представник (за законом або за наявності довіреності на вчинення таких дій) має право звернутися до кредитодавця або нового кредитора (далі - кредитор) із заявою про призупинення сплати грошового зобов'язання (основної суми кредиту, процентів, комісій та інших платежів) (далі - заява про призупинення сплати грошового зобов'язання) за договором про споживчий кредит або іншим договором, передбаченим частиною другою статті 3 цього Закону, предметом забезпечення за яким є нерухоме майно (квартира, інше житлове приміщення в будівлі, приватний житловий будинок, садовий або дачний будинок, об'єкт незавершеного житлового будівництва) (далі - договір про споживчий кредит), що відповідає хоча б одній із таких ознак:

2022-2023 роки:

Продовження

Законом України № 2823-ІХ Прикінцеві та перехідні положення «Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктами 8-16.

...що відповідає хоча б одній із таких ознак:

- 1) нерухоме майно, станом на день подання заяви про призупинення сплати грошового зобов'язання, розташоване на тимчасово окупованій території, або на територіях, на яких ведуться воєнні (бойові) дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, визначених Кабінетом Міністрів України;
- 2) нерухоме майно пошкоджено внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Для цілей цього пункту під пошкодженим розуміється нерухоме майно, яке може бути відновлено виключно шляхом капітального ремонту чи реконструкції;
- 3) нерухоме майно знищено внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Для цілей цього пункту під знищеним розуміється нерухоме майно, відновлення якого шляхом поточного або капітального ремонту чи реконструкції є неможливим або економічно недоцільним.

2022 -2023 роки:

Продовження

Законом України № 2823-ІХ Прикінцеві та перехідні положення «Закону України «Про споживче кредитування» доповнено пунктами 8-16.

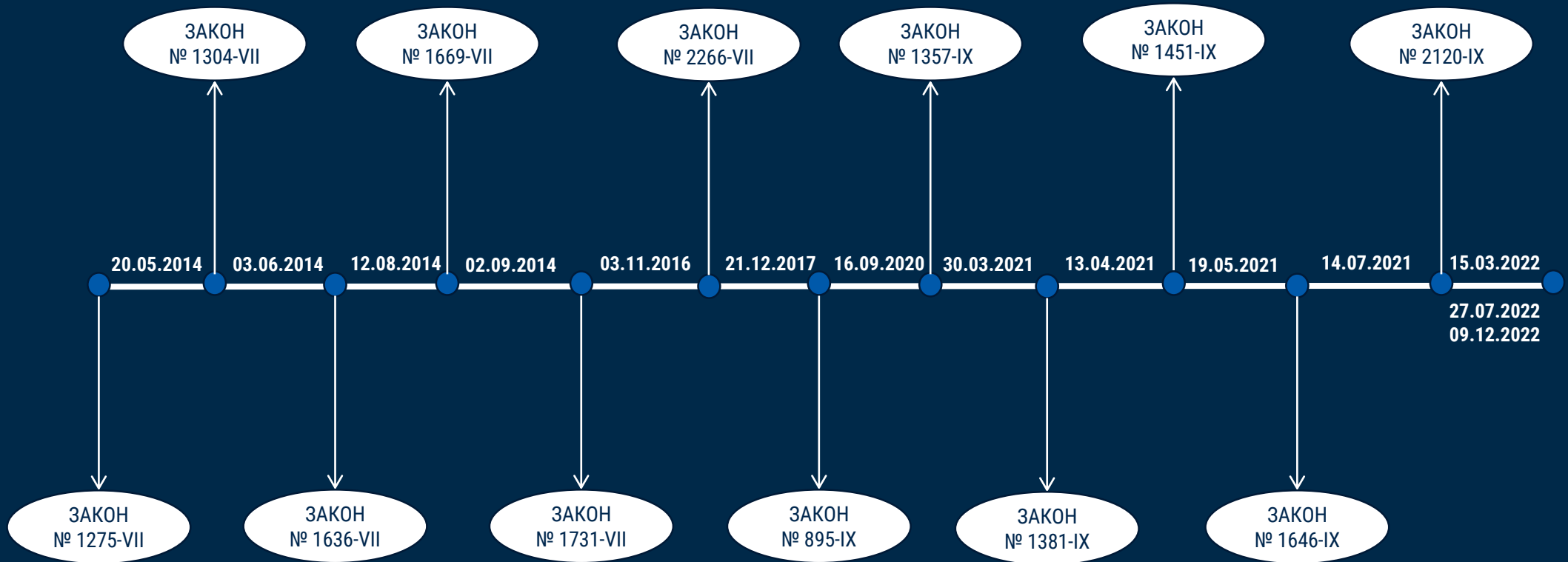
Позичальник (його представник) протягом 90 днів після припинення чи скасування воєнного стану в Україні має право звернутися до кредитора із заявою про анулювання заборгованості за договором про споживчий кредит, який відповідає одночасно таким умовам:

1) предметом забезпечення за таким договором є знищене внаслідок збройної агресії Російської Федерації нерухоме майно (квартира, житловий будинок або майнові права на квартиру, житловий будинок), яке є або мало б стати (у випадку майнових прав на нерухоме майно) єдиним місцем проживання сім'ї позичальника або іпотекодавця, якщо він є відмінним від позичальника та належить до членів сім'ї позичальника. До членів сім'ї позичальника належать особи, які перебувають у шлюбі з позичальником, а також їхні діти, у тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою чи піклуванням позичальника, особи, які не перебувають у шлюбі, але проживають спільно з позичальником, пов'язані з ним спільним побутом;

2) станом на 23 лютого 2022 року заборгованість за таким договором не була прострочена більш як на 7 днів;

3) метою отримання кредиту згідно з договором є придбання, реконструкція чи будівництво такого житлового нерухомого майна (квартири, житлового будинку) або майнових права на них.

Правове регулювання кредитних правовідносин (2014-2022 рр.)

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 07 листопада 2018 року у справі № 755/12037/16-ц (провадження № 61-5283св18):

1) Про безпідставність штрафних санкцій та відсотків за користування кредитом військовослужбовцю на час особливого періоду. Суди попередніх інстанцій, ухвалюючи рішення про відмову в задоволенні позовних вимог, врахувавши вищенаведені вимоги закону, дійшли правильного висновку, що з липня 2015 року по 31 грудня 2016 року позивач безпідставно нараховує відповідачу відсотки за користування кредитом. Відповідач є військовослужбовцем Збройних Сил України, тому йому не підлягають нарахуванню відсотки за користування кредитом, а також штрафні санкції з моменту укладення Кредитного договору, тобто з 30 червня 2015 року до закінчення особливого періоду.

2) Про часові межі особливого періоду : особливий період діє в Україні від 17 березня 2014 року, після оприлюднення Указу Президента України від 17 березня 2014 року № 303/2014 «Про часткову мобілізацію». Президент України відповідного рішення про скасування особливого періоду, як і рішення про демобілізацію військовослужбовців, прийнятих на військову службу за контрактом на строк до закінчення особливого періоду, не приймав.

Аналогічні висновки у постановах Верховного Суду, від 14 лютого 2018 року у справі № 131/1449/16-ц ; від 14 лютого 2018 року у справі № 727/2187/16-ц ; від 20 лютого 2018 року у справі № 640/4439/16-ц ; від 21 лютого 2018 року у справі № 211/1546/16-ц; від 25квітня 2018 року у справі № 205/1993/17-ц.

Додатково щодо часових меж особливого періоду:

Постанова ВП ВС від 26 серпня 2020 року у справі № 813/402/17 (провадження № 11-609апп19)

Вирішуючи питання щодо меж дії особливого періоду в розумінні Закону «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», Велика Палата Верховного Суду дійшла висновку, що за змістом наведених вище визначень, навіть за невведення у країні воєнного стану, особливий період, початок якого пов'язаний з моментом оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової чи прихованої), хоч і охоплює час мобілізації, однак не може вважатися закінченим лише зі спливом строку, протягом якого підлягали виконанню визначені у відповідному рішенні про мобілізацію заходи.

Практика КЦС ВС

Перелік необхідних документів для підтвердження статусу особи, яка має право на пільги, визначені пунктом 15 частини третьої статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей», зокрема статусу мобілізованої особи.

Постанова Верховного Суду від 15 липня 2020 року у справі № 199/3051/14

Національний банк України у своєму листі від 02 вересня 2014 року № 18-112/48620 надав роз'яснення, що для звільнення від нарахування штрафів, пені та відсотків за користування кредитом мобілізовані позичальники повинні надати банку перелік документів, визначений листом Міністерства оборони України від 21 серпня 2014 року № 322/2/7142.

Такими документами є: військовий квиток, в якому у відповідних розділах здійснюються службові відмітки, або довідка про призов військовозобов'язаного на військову службу, видана військовим комісаріатом або військовою частиною, а для резервістів – витяг із наказу або довідка про зарахування до списків військової частини, які видаються військовою частиною. Тобто на вказані пільги мають право лише мобілізовані позичальники.

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 26 грудня 2018 року у справі № 522/12270/15-ц (провадження № 61-21025св18):

пункт 15 статті 14 Закону України «Про соціальний та правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей» є самостійною нормою і будь-якого посилання про можливість застосування вказаного пункту лише при наявності у військовослужбовця відповідного статусу (учасника бойових дій) закон не передбачає. Крім цього, дія зазначеної норми поширюється на всіх військовослужбовців без виключення.

Аналогічний правовий висновок міститься в постанові КЦС від 25 вересня 2019 року у справі № 521/9626/15-ц (провадження № 61-33908св18).

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 28 жовтня 2020 року у справі № 749/298/19 (провадження № 61-3203св20):

Висновок КЦС ВС: проценти, нараховані відповідно до статті 625 ЦК України, не підпадають під обмеження, передбачені пунктом 15 статті 14 Закону № 2011-XII.

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова КЦС від 11 грудня 2019 року у справі № 521/7927/16-ц (провадження № 61-14935св19) щодо можливості зарахування сплачених військовослужбовцем відсотків за користування кредитом в рахунок заборгованості за тілом кредиту:

Оскільки відповідачем надано суду документи, що підтверджують його статус військовослужбовця, суд апеляційної інстанції дійшов правильного висновку про необхідність застосування у спірних правовідносинах пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Проте, суд апеляційної інстанції помилково не застосував положення вказаної норми до процентів за користування кредитом.

Аналогічні висновки у Постанові КЦС ВС від 18 січня 2023 року у справі № 642/548/21

Практика КЦС ВС

На момент вирішення спору ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» ще не набрав чинності, тому не підлягав застосуванню

Постанова ВС від 22 вересня 2021 року у справі № 433/1754/17

У цій справі Верховний Суд переглянув судові рішення у межах доводів касаційної скарги та погодився із рішеннями судів попередніх інстанцій, вказавши, що ЗУ «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо звільнення деяких категорій внутрішньо переміщених осіб від негативних наслідків невиконання грошових зобов'язань за кредитними договорами та договорами позики» не набрав чинності час розгляду справи (13 травня 2021 року), а тому не підлягав застосуванню.

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 15 статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (в редакції 2014 року)

Постанова Верховного суду від 24 лютого 2022 року у справі № 591/4698/20 (резервіст)

Кредитодавець вважав, що у зв'язку із звільненням позичальника з військової служби у запас на нього більш не поширюються гарантії п.15 статті 14 ЗУ «Про статус військовослужбовців та членів їх сімей» щодо звільнення від сплати відсотків за користування кредитом і штрафних санкцій.

ВС сформулював такий висновок:

Відповідно до статті 9 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» резервісти - особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний час та в особливий період.

На даний час в Україні діє особливий період. позичальник зарахований на посаду головного сержанта артилерійської батареї артилерійського дивізіону для проходження служби в оперативному резерві першої черги ВЧ А1376, тобто є резервістом, на якого поширюється дія частини п'ятнадцятої статті 14 Закону України «Про соціальний і правовий статус військовослужбовців та членів їх сімей військової і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Практика КЦС ВС

Щодо застосування пункту 5-2 Прикінцевих та положень ЗУ «Про іпотеку»

Постанова КЦС ВС від 13 липня 2022 року у справі № 361/1353/18

Постанова КЦС ВС від 29 червня 2022 року у справі № 201/9754/17

Постанова КЦС ВС від 13 липня 2022 року у справі № 202/939/18

Постанова КЦС ВС від 19 жовтня 2022 року у справі № 718/469/20

Постанова КЦС ВС від 23 листопада 2022 року у справі № 209/2032/14-ц

Позиція КЦС ВС:

Оскільки на момент прийняття Верховним Судом постанови, за якою рішення суду першої інстанції про звернення стягнення на предмет іпотеки підлягає залишенню в силі, є чинним ЗУ від 15 березня 2022 року № 2120-ІХ, то існують підстави для зупинення виконання рішення суду першої інстанції в частині задоволення первісного позову про звернення стягнення на предмет іпотеки на період дії в Україні воєнного стану та у тридцятиденний строк після його припинення або скасування.

ВС також виходить з того, що норми ЗУ «Про іпотеку» не втратили свою чинність, оскільки не були виключені з тексту зазначеного Закону, а спеціальним законом лише запроваджене зупинення виконання цих правил на певний період. Після спливу вказаного строку правила статей 41, 47 Закону України «Про іпотеку» відновлять свою дію без постановлення окремого рішення суду або прийняття окремого закону.

Верховний
Суд

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
РАЗОМ ДО ПЕРЕМОГИ!!!